SOSIALISMIN

teoria ja käytäntö

★ **Rauhanomainen rinnakkainolo ja sosiaalinen edistys**

★ **SPD:n ideologinen asevarasto**

★ **Pekingin Euroopan politiikka**

5

9. vsk. — Ilmestyy torstaisin — Tammikuun 29. pnä 1976 — Hinta 0,40 mk

UUTISTOIMISTO NOVOSTI HELSINKI

SOSIALISMIN TEORIA JA KÄYTÄNTÖ

N:o 5 (383)

Tammikuun 29. pnä 1976

Tässä numerossa: Sivu

Helsinki 1976 Kirjapaino Kursiivi Oy

KOHTI NKP:N 25. EDUSTAJAKOKOUSTA

G. SHAHNAZAROV
Oikeustieteen tohtori

Rauhanomainen rinnakkainolo ja sosiaalinen edistys

1.

Kansainvälisen jännityksen lieventymisen ja sosiaalisen edistyksen välinen suhde, niiden vuorovaikutus, lienee nykypäivän ajankohtaisimpia ongelmia. Sen yhteydessä ja sen tiimoilla syntyy suuri määrä kysymyksiä, yksinkertaisimmista alkaen: vaikuttaako liennytys sosiaaliseen edistykseen; jos se edesauttaa sosiaalista edistystä, niin kuinka olennaisesti? Ja toisaalta: vaikuttaako sosiaalinen edistys liennytykseen; jos se vaikuttaa, niin mihin suuntaan; jos se myötävaikuttaa, niin kuinka tehokkaasti? Näitä ja monia muita kysymyksiä esitetään kaikkialla maailmassa, ja niihin vastataan kaikkialla maailmassa. Vastaajina ovat poliitikot ja tiedemiehet, sanomalehtien huomioitsijat ja TV-tarkkailijat. He vastaavat luonnollisesti eri tavalla, poliittisista katsantokannoistaan ja vakaumuksistaan riippuen, riippuen siitä, missä määrin he kykenevät tajuamaan nykyisen yhteiskunnallisen kehityksen mutkikkaan dialektiikan.

Kysymys ei ole kuitenkaan akateemisesta väittelystä, vaan mitä kärkevimmästä ideologisesta yhteenotosta. Pyrkiessään saamaan kapitalististen maiden yleisen mielipiteen omalle puolelleen liennytyksen vastustajat yrittävät mutkistaa kysymystä ja pelotella ihmisiä. Äärioikeistolaiset väittävät, että kansainvälisen jännityk-

sen lientyminen olisi eduksi vain sosialistisille maille ja että se on muka vain manööveri, kommunistien uusi kavala hanke, jonka tarkoituksena on turruttaa "vapaan maailman" valppaus ja käynnistää "tihu"toiminta sitä vastaan. "Äärі"vasemmistolaiset väittävät vuorostaan, että liennytys olisi eduksi vain kapitalismille ja että se on antautumista luokkavihollisen edessä ja luopumista vallankumouksen päämääristä. Näiden napojen välillä on paljon muita tulkintoja, jotka välttävät äärimmäisyyksiä pysyen kuitenkin yleensä yhtä kaukana totuudesta.

Tarkemmin ajatellen liennytyksen ja sosiaalisen edistyksen välisen suhteen ongelma ei ole mitään muuta kuin omaperäisellä tavalla nykypäivän taittunut pääkysymys vallankumouksen ja rauhan välisestä suhteesta. Ratkaisun tähän kysymykseen esitti V. I. Lenin. Tämän ratkaisun ydinsisältö on seuraava. Kommunistit eivät kannata vallankumouksen levittämistä sotilaallisin keinoin. Näin sen vuoksi, että sota aiheuttaa kansanjoukoille valtavia onnettomuuksia, samoin kuin sen vuoksi, että vallankumous on objektiivinen prosessi, jota ei voida tyrkyttää ulkoapäin, vaan jonka on kypsyttävä kunkin maan sisäisistä luokkataisteluolosuhteista. Pitäen lähtökohtana jokaisen kansan pyhää oikeutta määrätä itsenäisesti kohtalostaan kommunistit vastustavat niin vallankumouksen kuin vastavallankumouksen vientiä. Rauhanomaisen rinnakkainolon periaate on vastaavasti ainoa järkevä kansainvälisten suhteiden periaate vallankumouksellisella siirtymäkaudella, jolloin maan päällä on samanaikaisesti olemassa sosialistisia ja kapitalistisia valtioita.

Elämänsä ensi päivistä lukien Neuvostojen maa julistautui rauhanpolitiikan kannattajaksi ja on noudattanut sitä tinkimättömästi. Näin oli silloin, kun sosialismi oli heikko ja sen vastustajat väittivät, että bolshevikit kannattavat rauhanomaista rinnakkainoloa taktisista syistä, s.o. pyrkivät pysymään hengissä, kartuttamaan voimia ja kaatamaan sitten kapitalismin aseellisin keinoin. Näin on asianlaita nytkin, kun sosialismi on lujittunut verrattomasti ja muuttunut maailmanjärjestelmäksi vaikuttaen yhä ratkaisevammin maailman tapahtumien kulkuun. Kun me sanomme, että rauhanomainen rinnakkainolo ei ole leniniläisen puolueen taktiikka, vaan strategia, niin tämän takana on työväenluokan filosofia — sen humanismi, sen varmuus yhteiskunnan kehityslakien vastustamattomasta voimasta ja uuden järjestelmän väistämättömästä, historiallisesti määrätystä voitosta.

Vallankumouksellisen työväenliikkeen mainitunlaisella suuntautumisella ja sosialististen valtioiden vastaavanlaisella politiikalla on periaatteellinen merkitys selvitettäessä kysymystä rauhan ja vallankumouksen välisestä suhteesta. Tämä suuntautuminen ja tämä politiikka pyyhkivät päättävästi yli länsimaisten ennustajien valheelliset paasaamiset kommunistien

"pahanilkisistä" aikeista hiipiä rauhanomaisen rinnakkainolon varjossa niin sanotun "vapaan maailman" kimppuun ja niellä se vaivihkaa.

Toinen asia on sitten se, että tilanne maailman näyttämöllä ja kansainvälisten suhteiden tila ovat aina vaikuttaneet puoleen tai toiseen sisäisten prosessien kehitykseen joko jouduttaen tai päinvastoin hidastuttaen niitä.

Miten kansainvälinen jännitys tai sen lieventyminen vaikuttavat sitten konkreettisesti sisäiseen kehitykseen? Tähän kysymykseen vastattaessa on pidettävä mielessä kahden yhteiskuntajärjestelmän perinpohjainen laadullinen eroavuus.

Sosialismille kansainvälinen jännitys ja siihen liittyvä imperialistisen aggression uhka, pysyvä taloudellinen ja poliittinen painostus sekä erilaiset ulkoapäin suuntautuvat tihuteot merkitsevät pakollista välttämättömyyttä siirtää merkittävä osa varoista puolustustarkoituksiin, suorittaa lisätoimenpiteitä vallankumouksen valtausten suojaamiseksi. Kaikki tämä vaikuttaa tavalla tai toisella yhteiskuntaelämän moniin puoliin. Niinpä onkin täysin ymmärrettävää, että liennytys sallii uuden muodostuman objektiivisten kehityslakien vaikuttaa laajemmin ja täydellisemmin ja että se mahdollistaa yhteiskunnallisen tuotannon keskittämisen rauhanomaisen rakennustyön tehtäviin, työtätekevien aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämiseen, heidän työ- ja poliittisen aktiivisuutensa edelleen kehittämiseen, sosialistisen demokratian kehittämiseen jne.

Mitä kapitalismiin tulee, niin kansainvälinen jännitys merkitsee imperialistiselle taantumukselle mahdollisuutta lietsoa militarismia viittaamalla ulkoiseen, "kommunistiseen" uhkaan, mahdollisuutta tukahduttaa työväenliikettä avoimesti ja armottomasti, julistaa poikkeustilanteen "tuholais"ainesten rankaisemiseksi ja polkea alkeellisimpiakin demokraattisia oikeuksia. Mutta kysymys ei ole ainoastaan tästä. Julistamalla itsensä ainoiksi sinnikkäiksi kansallisten etujen puolustajiksi ja kaikki vasemmistolaiset "vierasmaalaisten aggressorien" salaisiksi apumiehiksi ja keinottelemalla isänmaallisilla tunteilla konservatiiviset puolueet käyttävät kansainvälistä jännitystä välikappaleena äänestäjäjoukkojen painostamiseksi pyrkien muuttamaan poliittisia voimasuhteita keinotekoisesti omaksi edukseen. Sen vuoksi jännityksen lieventyminen ja semminkin sen poistaminen maailman näyttämöltä lyö taantumuksen käsistä pääjakoavaimen, jolla se "kiristää muttereita" ja pettää työtätekeviä. USA:n kommunistisen puolueen pääsihteerin Gus Hallin ilmaisun mukaan rauhanomainen rinnakkainolo ikään kuin "sulkee kapitalismin yhteiskunta- ja taloussuhteet sen luontaisten lakien suppeisiin puitteisiin, niiden lakien puitteisiin, joiden pohjalla sen ristiriidat täydessä määrin kukoistavat".

Kansainvälinen jännitys toimii

kaiken lisäksi naamiona, jonka alla imperialismi soveltaa räikeimpiä ja väkivaltaisimpia tukahduttamismenetelmiä kansallisen vapautusliikkeen suhteen. Kaikkia viime vuosikymmenen aikana käytyjä siirtomaasotia ja imperialistisia hyökkäystoimia on perusteltu viittaamalla välttämättömyyteen puolustaa "vapauden kaukaisimpia rajoja", vastustaa "kommunismin soluttautumista" jne. Jännityksen lieventyminen laajentaa merkittävästi kansallisen ja sosiaalisen vapautuksen voimien mahdollisuuksia vastustaa imperialistista painostusta ja käyttää kasvavaa poliittista potentiaaliaan pyrkien aikaansaamaan oikeudenmukaiset kauppavaihdon ehdot ja toteuttamaan muita toimenpiteitä taloudellisessa kehityksessä olevan välimatkan umpeen kuromiseksi.

2.

Kansainvälisen jännityksen lieventyminen vaikuttaa niin muodoin suotuisasti sosiaaliseen edistykseen nykymaailman kaikilla perussektoreilla. Eikä tämä ole pelkkä teoreettinen toteamus. Tunnettuahan on, että nykyinen liennytysprosessi ei ole alkanut tänään eikä eilen, vaan että se yhdistetään oikeutetusti NKP:n 24. edustajakokouksessa esitettyyn Rauhanohjelmaan ja sosialistisen ystävyysliiton maiden yhteisesti sovittuun politiikkaan. Tämä kaikkien edistyksellisten ja rauhantahtoisten voimien tukema rauhanpolitiikka onkin viime vuosina johtanut moniin hedelmällisiin tuloksiin. Toisin sanoen liennytyksellä on jo tiettyjä saavutuksia niin, että nyt voidaan jo tosiasioiden pohjalta eikä vain järkiperäisesti päätellä, missä määrin se vaikuttaa yhteiskunnallisten prosessien kehitykseen.

Tärkeimmät näistä tosiasioista ovat seuraavat. Vietnamin kansa päätti voitokkaasti sankarillisen taistelunsa imperialistista aggressiota vastaan ja Laosin ja Kambodzhan kansanliikkeet saavuttivat voiton juuri alkaneen kansainvälisen liennytyksen oloissa. Juuri tällä kaudella tapahtui eräiden sosialististen maiden kansainvälisten asemien edelleen lujittuminen ja ratkaistiin sellaiset suuret ongelmat kuin DDR:n kansainvälisoikeudellinen tunnustaminen ja Kuuban saarron murtaminen. Juuri tällä kaudella kaatuivat Kreikan ja Portugalin fasistikomennot ja horjahti lopullisesti Francon komento Espanjassa. Koko kapitalistisessa maailmassa on hahmottunut työväenliikkeen ja demokraattisen liikkeen uusi nousu.

Liennytyksen myönteinen vaikutus edistyksellisten yhteiskunnallisten prosessien kehitykseen on kiistaton asia; vain ne voivat olla näkemättä sitä, jotka eivät halua sitä nähdä. Yhtä kiistatonta on myös yhteiskunnallisen edistyksen vaikutus jännityksen lieventymiseen. Se ilmenee muun muassa siinä, että edelläkävijöinä taistelussa liennytyksen puolesta ovat voittaneen sosialistisen vallankumouksen valtiot. Kansallisten vapautusliikkeiden eteenpäin-

meno ja niiden uudet menestykset merkitsevät samalla myös rauhanpuolustajien rintaman laajentumista, sillä sosialistisen kehityssuunnan valinneet valtiot ja sitoutumattomuusliikkeen osanottajat, jotka ovat elimellisesti kiinnostuneita rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden vakiintumisesta, tukevat käytännössä sosialismin maiden ja muiden rauhantahtoisten voimien tämänsuuntaisia ponnistuksia. Kaiken lisäksi on silminnähtävän selvää, että työväenluokan ja demokraattisten voimien asemien lujittuminen kapitalistisissa maissa merkitsee lisämahdollisuuksia painostaa hallitsevia piirejä näiden pakottamiseksi rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden noudattamiseen.

Miten on sitten asianlaita aatteellisten vastustajiemme perustelujen kanssa, eikö edellä korostetusti esiin tuotu liennytyksen ja sosiaalisen edistyksen välinen objektiivinen yhteys viittaa siihen, että nämä vastustajamme ovat ikään kuin oikeassa sanoessaan, että liennytyksestä on etua vain sosialismille? Ehdottomasti ei, jollei tietysti kapitalismin etuja samasteta kansojen elinetuihin. Jännityksen lieventyminen ja rauhanomainen rinnakkainolo varmistavat kaikkien maiden ja kansojen kannalta tärkeimmän asian — ne ehkäisevät ydinsodan ja totaalin hävityksen uhan.

Kansainvälisen jännityksen lieventyminen ei johda suinkaan automaattisesti sosiaaliseen edistykseen. Se vain luo edellytykset luokkataistelun vapaammalle käynnistymiselle.

Kun Renaultin työläiset ryhtyvät lakkoon, ei se johdu jännityksen lieventymisestä, vaan heidän tyytymättömyydestään työoloihinsa ja sosiaaliseen asemaansa. Kun USA:ssa tapahtuu jälleen kerran neekereiden esiintymisiä, niin ei se ole liennytyksen tulos, vaan suuttumusta rasismin ilmausten johdosta.

Kukaan ei voi antaa pääomalle takuusitoumuksia sen herruuden säilymisestä. Vastatessaan niille, jotka vaativat tällaisia takeita, NKP:n KK:n pääsihteeri L. I. Brezhnev muistutti puhuessaan Rauhantahtoisten voimien maailmankongressissa, että ”Lenin — tämä suuri vallankumouksellinen — sanoi, että vallankumousta ei tehdä tilauksesta tai sopimuksesta. Tähän voidaan lisätä, että vallankumousta, luokkataistelua ja vapautusliikkeitä ei voida lopettaakaan tilauksesta tai sopimuksesta. Maailmassa ei ole sellaista voimaa, joka kykenisi lopettamaan yhteiskuntaelämän armottoman uudistumisprosessin. Siellä, missä on siirtomaasortoa, tullaan käymään taistelua kansallisen vapautuksen puolesta. Siellä, missä on riistoa, tullaan käymään taistelua työn vapauttamiseksi. Siellä, missä on aggressiota, tullaan se myös torjumaan”.

On syytä todeta, että länsimaisessa lehdistössä ja kapitalistisen maailman johtavien poliitikkojen lausunnoissa tunnustetaan aika ajoin se tosiasia, että rauhanomainen rinnakkainolo ei merkitse ei-

kä voi merkitä sosiaalista status quota. Toisaalta valtaosa porvarillisista ideologeista mukautuu äärimmäisen vastahakoisesti ja haluttomasti nykyiseen voimasuhteeseen maailman näyttämöllä. He etsivät kuumeisesti, millä voisivat korvata surullisen kuuluisan teorian "kommunistisesta uhasta", "perustellakseen" vastedeskin imperialismin politiikkaa, joka on ristiriidassa liennytyksen hengen kanssa. Juuri tällaisten "etsiskelyjen" tuloksena onkin syntynyt teesi, jonka mukaan sosialististen maiden on muka "maksettava" liennytyksestä... luopumalla sosialismin poliittisen järjestelmän eräistä periaatteista.

Ollen nähtävästi selvillä tällaisten vaatimusten naurettavuudesta länsimainen propaganda yrittää kuvata asian siten, ikään kuin ne "myönnytykset", joita sosialistisilta valtioilta vaaditaan, vastaisivat rauhanomaisen rinnakkainolon ehtoja ja viime vuosina solmittujen sopimusten, muun muassa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingissä hyväksymän päätösasiakirjan henkeä. Tällöin painotetaan erityisen voimakkaasti välttämättömyyttä noudattaa täydellisesti ja täsmällisesti sopimuksia informaation vaihdosta, kulttuuri- ja muiden kontaktien laajentamisesta yms.

Kaikilla näillä kysymyksillä on kieltämättä suuri merkitys valtioiden välisten suhteiden normalisoinnille ja kansojen yhteisymmärryksen lisäämiselle. Neuvostoliitto ja muut sosialistiset maat ovat monesti korostaneet olevansa valmiit kaikkinaisesti edesauttamaan hedelmällistä kulttuuriarvojen vaihtoa. Tällainen politiikka juontuu maailmankatsomuksemme internationalistisista, humanistisista periaatteista. Kylmä totuus on se, että juuri länsimaiden on poistettava se rautaesirippu, jota imperialistinen taantumus on kyhännyt monien vuosien ajan estääkseen aatteiden ja kulttuuriarvojen pääsyn sosialistisista maista. Esimerkiksi *Daily World* -lehden tietojen mukaan SNTL:ssa on neuvostovallan aikana käännetty ja julkaistu 6.305 eri nimistä amerikkalaisten tekijöiden kirjaa, kun USA:ssa on saman ajanjakson kuluessa, so. vuoden 1917 jälkeen, julkaistu vain 500 ennen vallankumousta kirjoittaneiden venäläisten kirjailijoiden ja neuvostokirjailijoiden teosta. Vuosina 1972—1973 esitettiin Neuvostoliiton teatterinäyttämöillä 40 amerikkalaista näytelmää, ja USA:ssa 4:ä ennen vallankumousta kirjoittaneen tekijän näytelmää eikä ainoatakaan neuvostoliittolaista. Kahden viime vuoden aikana amerikkalaiset elokuvavuokraamot eivät ole esittäneet ainoatakaan neuvostoliittolaista filmiä.

Syntynyt tilanne on silminnähtävän epänormaali, koska toinen osapuoli ei saa tällaisessa henkisten arvojen vaihdossa riittäviä vasta-arvoja, jos nyt kulttuurialaan voidaan soveltaa taloudellista termiä.

3.

Antikommunismin trubaduurit ovat tietysti kaikkein vähiten kiin-

nostuneet edistyksellisestä kulttuurillisen yhteistyön alalla. Päinvastoin, jos he voisivat toimia oman tahtonsa mukaan, niin he lopettaisivat tämän yhteistyön kokonaan, sillä he pitävät jopa Beriozka-yhtyeen ja Moisejevin johtaman kansantanssiyhtyeen tansseja propagandavälineinä. Sen vuoksi radioasemat "Vapaus" ja "Vapaa Eurooppa" sekä muissa joukkotiedotusvälineissä toimivat huomioitsijat katsovat paremmaksi olla kajoamatta sellaiseen aiheeseen kuin kulttuurivaihto. Sen sijaan he toitottavat päivästä toiseen siitä, että sosialististen maiden pitäisi näet osoittaa "hyväntahtoisuutta"... liberalisoimalla järjestelmiään.

Mitä tällä liberalisoinnilla sitten tarkoitetaan? Useimmiten otetaan puheeksi kaksi perusmomenttia. Ensinnäkin ihmisoikeuksien "laajentaminen" ja toiseksi "pluralismin" käyttöönotto poliittisessa järjestelmässä.

On täysin ymmärrettävää, että sosialistiset maat torjuvat nämä vaatimukset. Kysymys ei ole siitä, että kommunistit esiintyisivät kansalaisoikeuksien laajentamista vastaan, kuten porvarillinen propaganda yrittää uskotella. Päinvastoin: jokaisessa seuraavassa sosialistisen kehityksen vaiheessa meidän yhteiskuntamme kansalaisten sosiaaliset ja poliittiset oikeudet laajentuvat muuttuen yhä runsassisältöisemmiksi. Sosialistisissa maissa kansalaisten edellytykset osallistua valtion asioiden hoitoon ja tuotannon johtamiseen paranevat yhtä mittaa, lainsäädäntö täydellistyy jatkuvasti ja sama koskee kansanedustusjärjestelmää ja muita demokraattisia laitoksia. Jännityksen lieventyminen ja suotuisat kansainväliset olosuhteet ovat tällöin lisätekijöitä, jotka edesauttavat sosialistisen demokratian pysyvää luontaista nousuliikettä kohti kommunistisen yhteiskunnallisen itsehallinnon ihanteita.

On kiistatonta, että olosuhteissa, jolloin antagonistisia luokkia ei ole enää olemassa, työtätekevien perusedut käyvät yhteen riippumatta siitä, mihin luokkaan työtätekevät kuuluvat. Juuri tähän nojautuukin eräs sosialistisen yhteiskunnan suurimmista valtauksista, nimittäin kansan sosiaalispoliittinen ja aatteellinen yhtenäisyys. Tällaista yhtenäisyyttä ei ole eikä voi olla kapitalismin oloissa, minkä seurauksena kysymys keskenään taistelevien poliittisten tendenssien ja voimien "pluralismista" onkin niin ajankohtainen länsimaissa. Sosialismin oloissa on tietysti olemassa tiettyä sosiaalista ja ammatillista erilaisuutta. Neuvostoliiton Kommunistinen puolue ja Neuvostovaltio ilmaisevat kaikkien työtätekevien yhteisiä etuja ottaen politiikassaan huomioon erillisten väestökerrosten erityiset tarpeet ja sovittaen niitä yhteen. Kaikilla näillä kerroksilla on suorat mahdollisuudet omien etujensa ilmaisemiseen ja täytäntöönpanoon. Kysymys on ammattiliitoista, komsomolista, erilaisista yhdistyksistä, luovan työn liitoista jne. Koko monihaaraisella kansalais-

järjestöjen verkolla on mahdollisuus antaa aktiivinen panoksensa sosialistisen kehityksen asiaan ja pyrkiä tyydyttämään erillisten yhteiskuntakerrosten ja koko yhteiskunnan tarpeet. SNTL:n kaikkien luokkien ja sosiaalisten ryhmien, kaikkien kansakuntien ja kansallisuuksien yhtenäisyys ja niiden yhteenliittyneisyys Kommunistisen puolueen ympärille, joka nauttii koko kansan jakamatonta luottamusta, on historiallisen kokemuksen tarkistama kiistaton tosiasia. Se ilmenee joukkojen työ- ja poliittisen aktiviteetin uudessa mahtavassa nousussa NKP:n 25. edustajakokouksen kynnyksellä.

Me torjumme kategorisesti "järjestelmän liberalisointia" koskevat vaatimukset sen vuoksi, että, kun puheeksi otetaan ihmisoikeudet ja poliittisen järjestelmän "pluralismi", tyrkytetään meille näiden käsitteiden porvarillisia tulkintoja.

Siinä se asian ydin onkin, että ne, jotka meitä arvostelevat murehtien sitä, että sosialismin oloissa ei ole "pluralismia", käsittävät tämän "pluralismin" ei eri yhteiskuntakerrosten etujen koordinoiduksi ilmaukseksi, vaan mahdollisuudeksi hajottaa tämä yhteiskunta, muodostaa poliittinen oppositio, joka asettaisi työtätekevien vallankumoukselliset saavutukset kyseenalaisiksi, mahdollisuudeksi käynnistää poliittisten voimien, siinä luvussa sosialisminvastaisten voimien, "vapaa peli".

Ne, jotka lännestä käsin vaativat ihmisoikeuksien laajentamista sosialismin oloissa, eivät ole suinkaan huolissaan yksilön vapaasta kaikinpuolisesta kehityksestä tai siitä, että ihmisillä on mahdollisuus valita ammatti, opiskella, hankkia tietoja, kasvaa luovassa mielessä ja kansalaisena, ilmaista yhteiskunnallisesti tietoinen mielipiteensä ja osallistua rakentavasti valtion asioiden hoitoon. Ei, heidän ymmärryksensä mukaan ihmisoikeuksia tarvitaan vain sosialistisen järjestelmän vastaisten esiintymisten varmistamiseen. Juuri sen vuoksi imperialistinen propaganda ylistelee vuositolkulla yksien ja samojen kansaansa vastaan esiintyvien luopioiden sanoja ja tekoja.

Syntyy kysymys: tajuavatko ne, jotka vaativat "maksua" liennytyksestä, että nämä vaatimukset ovat nurinkurisia? Sosialististen maiden työväenluokka ja kansat pystyivät suojaamaan vallankumoukselliset valtauksensa silloinkin, kun ne olivat suhteellisen heikkoja, — eivät kai ne luovu näistä saavutuksistaan nyt, kun niillä on kaikki tarvittavat keinot niiden puolustamiseksi?

On helppo ymmärtää, että pahansuopaisten arvostelijoidemme hyökkäysten takana piilee ilmeinen laskelma — tehdä jännityksen lieventymisen syventäminen tyhjäksi ja sälyttää samalla syy siitä sosialististen maiden niskoille. Pelkkä naamioitumismuoto, joka on valittu mainitunlaisten päämäärien saavuttamista varten, on jo sinänsä kuvaava: riistäjäluokka, jonka olemassaolo perustuu demokratian ja työtätekevien oi-

keuksien tukahduttamiseen ja joka kaventaa työtätekevien sosiaalisia etuja, sonnustautuu samanaikaisesti vapauden puolestapuhujan kaapuun.

On täysin ymmärrettävää, että jos sosialistiset maat esittäisivät liennytyksen ehtona vaatimuksen sosiaalisen kysymyksen ratkaisemisesta kapitalismin oloissa, Onhan tosiasia, että kapitalistisessa maailmassa ovat yhä täydessä määrin tallella kaikki riistoyhteiskunnan vitsaukset — työn riisto, erilaiset fasistisen ja rasistisen obskurantismin muodot, ajattelun vapauteen kohdistuva vaino ja poliittisista syistä tapahtuva syrjintä.

Kuvaavaa on, että sosialististen maiden kansalaisten poliittisten oikeuksien "puolestataistelijat" pyrkivät samanaikaisesti kaventamaan omien maidensa kansalaisten samoja oikeuksia ja vapauksia. Tunnettuahan on, kuinka kommunisteja ja kaikkia demokraatteja vainotaan jatkuvasti kapitalistisissa valtioissa soveltamalla tähän tarkoitukseen mitä erilaisimpia menetelmiä — alkaen valheellisten syytösten tehtailusta (syytökset lakien rikkomisesta ja perustuslailliseen järjestykseen kajoamisesta) aina rajoituksiin valtion virkaa haettaessa, työnsaantimahdollisuuden riistämiseen jne. Aivan hiljattain käynnistettiin BRD:ssä uusi antikommunistinen kampanja. Taantumukselliset voimat ja niiden lehdistö vaativat jälleen sitkeästi työväenluokan puolueen laittomaksi julistamista. Sanomalehti *Bonner Rundschau* kehottaa riistämään "radikaaleilta" mahdollisuuden työskennellä valtion virastoissa.

Miten nämä ristiriitaiset käsityskannat sovitetaan sitten yhteen? Useimmissa tapauksissa ei mitenkään, so. soveltamalla "logiikkaa", jonka mukaan oikea käsi ei halua tietää, mitä vasen käsi tekee. Tosin tätä ristiriitaa on yritetty perustella teoreettisestikin, mikä pelkistettynä merkitsee sitä, että kaikki, jotka eri syistä esiintyvät kapitalistista järjestelmää vastaan, julistetaan "Moskovan asiamiehiksi". Tämän konseption mukaan 5 miljoonaa ranskalaista, 11 miljoonaa italialaista, monet sadattuhannet muiden kansallisuuksien edustajat, jotka lännessä äänestävät kommunisteja, eivät ikäänkuin olekaan ranskalaisia eikä italialaisia eli sanalla sanoen omien maittensa kansalaisia. Näin muodoin osoittautuu, että poliittiset oikeudet sen enempää kuin surullisen kuuluisa "pluralismi" eivät näitä ihmisiä koskekaan.

Tämä ei ole ensimmäinen kerta, jolloin kaikkia demokratian ja sosialismin kannattajia yritetään leimata "Moskovan asiamiehiksi". Tällä kertaa kyseisellä muunnoksella on kaikesta päätellen kaksi päämäärää — toisaalta tukahduttaa liennytyksen verukkeella demokraattinen edistyksellinen liike kapitalistisissa maissa ja toisaalta häiritä rauhanomaisen rinnakkainolon vakiintumista käyttämällä verukkeena puolustautumista kommunismin maailman "ideologiselta aggressiolta".

Nykymaailman dialektiikka on

mutkikas ja oikullinen. Sille on luonteenomaista kansainvälisellä areenalla kehittyvien prosessien, tällä kertaa liennytysprosessin, yhteenpunoutuminen eri järjestelmiin kuuluvissa maissa kehittyvien sisäisten prosessien kanssa.

Kommunistit ovat vakuuttuneita siitä, että kapitalismin kohtalo tulee määräytymään omien sisäisten ristiriitojen kehityksen vaikutuksesta. Tehtävät, jotka liittyvät kapitalistisen järjestelmän uudistamiseen sosialistiseksi, tullaan ratkaisemaan työväenluokan ja kansojen toimesta, joilla on pyhä oikeus määrätä omasta kohtalostaan.

Ehdottoman varmaa on myös se, että sosialismi tulee kehittymään tuoden yhä laajemmin esiin sisäiset etuutensa, myös sosialistisen demokratian etevämmyys mukaan luettuna. Eikä kenellekään ole annettu lupaa puuttua sosialististen maiden sisäisiin asioihin tai varsinkaan tyrkyttää uudelle järjestelmälle vieraita sosiaalisten ongelmien ratkaisemisreseptejä.

Liennytys myötävaikuttaa sosiaaliseen edistykseen, ja sosiaalinen edistys myötävaikuttaa liennytykseen. Mutta vain ne, jotka eivät halua kumpaakaan — ei liennytystä eikä sosiaalista edistystä, voivat panna kohti rauhaa tapahtuvan eteenpäinmenon ehdoksi vaatimuksia, jotka etukäteen tunnetaan sellaisiksi, ettei niitä voida hyväksyä. Jo pelkällä esiintymisellään tässä hengessä he ilmaisevat vihamielisyytensä kansojen etuja kohtaan, rauhan, vapauden ja humanismin asiaa kohtaan. Tällaiset esiintymiset eivät voi muuttaa objektiivista historian kulkua. Yhteiskunnan kehityslait vaativat armottomasti omansa, ja näille laeille kuuluu viimeinen sana.

Pravda 27. 12. 1975

SEURAAVASSA NUMEROSSA mm.:

A. SOBOLEV: Yleisen ja erikoisen dialektiikka maailman vallankumousprosessin kehityksessä.

Kohti uusia saavutuksia kommunismin rakentamisessa (uudesta viisivuotissuunnitelmasta).

R. FEODOROV

SPD:n ideologinen asevarasto

Saksan sosialidemokraattinen puolue on yksi Sosialistisen internationaalin suurimmista ja vaikutusvaltaisimmista puolueista. Jäsenmäärältään (noin 1 milj. henk.) se on Saksan liittotasavallan joukkoluontoisin puolue. Vuodesta 1969 se on johtanut kokoomushallitusta, joka on asettunut Neuvostoliiton, DDR:n ja muiden sosialististen maiden suhteen noudatettavalle realistiselle ulkopoliittiselle linjalle. Tämä linja on huomattavalta osalta edistänyt kansainvälisen tilanteen tervehtymistä Euroopassa ja koko maailmassa.

Se, että tämä käänne ulkopolitiikassa vastaa BRD:n laajojen väestöjoukkojen etuja sai vahvistuksensa parlamenttivaaleissa v. 1972, jolloin hallituskokoomukseen kuuluvat puolueet saavuttivat huomattavaa menestystä. Ensi kerran BRD:n historiassa sosialidemokraatit saivat suurimman äänimäärän.

Ei voida kuitenkaan olla huomaamatta, että sos.-dem. puolueen kansanjoukkojen keskuudessa nauttima suosio on kahden viimevuoden aikana alkanut laskea. Oppositio on BRD:n useiden osavaltioiden maapäivävaaleissa onnistunut syrjäyttämään sosialidemokraatit. Vuonna 1976 pidetään seuraavat liittopäivävaalit, ja sos.-dem. puolueen johto on niiden johdosta varsin huolissaan. Tilannetta mutkistaa se, että ulkopoliittisia toimia ei ole täydennetty vastaavilla sisäpoliittisilla toimilla, ja mitä pitemmälle mennään sitä

kielteisemmin... tämä vaikuttaa sos.-dem. puolueen asemaan.

Yksi pahimmista kielteisistä tekijöistä on ollut talouden kriisikehitys: tuotannon lamaantuminen, työttömyyden ja elinkustannusten kasvu. Vaikka BRD on kärsinyt pulasta vähemmän kuin muut suuret kapitalistiset maat, työtätekevien tyytymättömyys elintason alenemiseen on vaikuttanut heidän suhtautumiseensa sosialidemokraattiseen puolueeseen. Talouden lamaantumisesta huolimatta monopolien voitot kasvavat edelleenkin, joten hallitsevalla luokalla ei ole tässä mielessä syytä paheksua sosialidemokraattisen puolueen politiikkaa. Samalla monopolipääoma kokonaisuutena ollessaan suostuvainen yhteistyöhön sosiaali-liberaalisen kokoomuksen kanssa on jo monet kerrat osoittanut olevansa taipuvainen osoittamaan poliittista myötämielisyyttä nykyiselle oppositiolle, vanhoilliselle CDU/CSU:lle.

Sos.-dem. puolueen johto on ratkaissut ja ratkaisee valitsijain äänten saannin ideologisin keinoin. Voittaakseen kapitalistiluokan myötämielisyyden ja saadakseen puolelleen valitsijat, joiden käytöksen ovat myrkyttäneet pikkuporvarilliset käsitykset, sosialidemokraattiset johtajat ovat poistaneet puolueen perinteellisestä ideologiasta tieteellisen sosialismin ja marxilaisen maailmankatsomuksen jäänteetkin. Sen ideologiasta on tehty välikappale, jolla on kaksinainen tehtävä: ensiksi, saada hallitseva luokka vakuuttuneeksi siitä, että sos.-dem. puolue pystyy johtamaan valtiota loukkaamatta sen etuja, ja toiseksi, herättää kansanjoukoissa toivoa, että ollessaan hallituspuolueena sos.-dem. puolue tuo niille paremman elämän. Sen vuoksi tutustumalla siihen voimme käsittää paremmin eräät syyt, miksi sosialidemokraatit pääsivät valtaan sekä mistä eräät nykyiset vaikeudet johtuvat.

* * *

Se, kuinka pitkälle sosialidemokraattien johto on mennyt reformistisessa ideologiassaan saadakseen pikkuporvarillisten kerrostumien luottamuksen ja päästääkseen yhteisymmärrykseen kapitalistiluokan kanssa, näkyy erinomaisesti, kun vertaamme kahta puolueen ohjelmallista asiakirjaa — Heidelbergin ohjelmaa, (joka hyväksyttiin syyskuussa 1925 ja joka oli voimassa vuoteen 1959), ja puolueen Perusohjelmaa, joka hyväksyttiin ylimääräisessä edustajakokouksessa Bad-Godesbergissa marraskuussa 1959. Kuinka näissä asiakirjoissa on heijastunut sosialidemokraattien suhde kapitalismiin, ja millaisia tavoitteita asetti niissä itselleen sosialidemokraattinen liike?

Heidelbergin ohjelman perusosassa tunnustettiin kapitalistisen yhteiskunnan luokkaolemus, luokkataistelu "kapitalististen valtiaiden ja niiden välillä, jotka ovat heidän alaisiaan", siinä arvosteltiin tietyssä määrin finanssipääoman kaikkivaltaa, "korkealle kehittyneen kapitalismin sortoa ja vaaroja", "kapitalistisen tuotantotavan anarkiaa". Siinä puhuttiin

edelleen tahdosta "lannistaa kapitalistinen järjestelmä", siitä kuinka tärkeää proletariaatin on ottaa poliittinen valta. Huolimatta kaikesta sosialidemokraattisesta puolinaisuudestaan, luopumisesta Saksan työväenliikkeen taisteluperinteistä ja proletariaatin diktatuuri -tunnuksesta tuo ohjelma otti kuitenkin huomioon kapitalistisen järjestelmän luokkaristiriidat, piti lähtökohtanaan tuon järjestelmän kumoamista historialliselta näyttämöltä ja asetti tehtäväksi kapitalistisen tuotannon muuttamisen sosialistiseksi.

Nykyään voimassaoleva Saksan sos.-dem. puolueen Godesbergin ohjelma eroaa olennaisesti Heidelbergin ohjelmasta. Yhtenä sen pääpostulaateista on väite, että "sosialidemokraattinen puolue on muuttunut työväenluokan puolueesta koko kansanpuolueeksi". Länsisaksalaisen sosialidemokratian kieltäytyminen ajamasta pääasiallisesti työväenluokan, työtätekevän väestön, toisin sanoen maan väestön valtaenemmistön etuja, on vaikuttanut ratkaisevassa määrin myös ohjelman asennoitumiseen BRD:n yhteiskunta- ja talousjärjestelmän tarkastelussa.

Godesbergin ohjelman varsinaisen ideologisen sisällön on määrännyt siinä julistettu puolueen toimintatavoite, "demokraattinen sosialismi" ja tämän muodostavat kolme "arvoa": "vapaus, oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus". Näiden käsitteiden keskinäisen yhdistämisen kaava on äärimmäisen yksinkertainen. Käytännöllisellä politiikallaan sosialidemokraattinen puolue pyrkii vapauden, oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden lisäämiseen länsisaksalaisessa yhteiskunnassa, minkä tulee viime kädessä johtaa "demokraattiseen sosialismiin".

Ei ole vaikea havaita, että sosialidemokraattisten "arvojen" alkulähteenä on ollut Ranskan porvarillisen vallankumouksen tunnus "vapaus, tasa-arvo, veljeys". Siis yritys irroittaa ihanteensa erilleen käsitteiden luokkajärjestelmästä on saanut sosialidemokraattiset johtajat lainaamaan lippunsa porvaristolta. Tarkastelkaamme noita sosialidemokraattisia "arvoja" lähemmin.

Ensimmäinen arvo — "vapaus". Sosialidemokraattisen liikkeen tavoitteena oli, kuten se oli määritelty kaikissa ohjelmissa ennen Godesbergin ohjelmaa, työväenluokan vapauttaminen. Godesbergin edustajakokouksen jälkeen sos.-dem. puolue siirtyi vaivihkaa kannalle, että Saksan liittotasavallan työväenluokka on täysin vapaa, ja että nyt ei ole enää kysymys vapauden saavuttamisesta, vaan tuon vapauden määrällisestä lisäämisestä.

Ottaessaan ohjelmaansa uuden kaavan puolueen johtajat ilmeisesti halusivat ottaa sosialidemokraattisen ideologian palvelukseen porvarillisen tieteen ja lehdistön laajalti kehittelemän — varsinkin kylmän sodan vuosina — niin sanotun "vapauden ideologian", joka on muodostunut yhdeksi tärkeimmistä "länsimaailman" olemuksen luonehtimisen propaganda-"arvoista". Samalla sosialidemokraatit

kieltäytyivät tunnustamasta etäistäkään sukulaisuutta kommunistien kanssa asettaen oman "demokraattisen sosialismin" reaalisesti olemassa olevan sosialistisen järjestelmän vastakohdaksi.

Asian poliittisen puolen ohella vapauden tulee tarkoittaa tietenkin myös taloudellista vapautta. Mutta riistoyhteiskunnan oloissa ei virallinenkaan Saksan sos.-dem. puolueen ideologia voi ilman vastaavia varauksia katsoa taloudellista vapautta reaalisuudeksi. "Valtansa avulla, joka on kasvanut kartellien ja liittojen muodostamisen ansiosta, suurtalouden johtajat pyrkivät vaikuttamaan valtioon ja politiikkaan tavalla, joka ei sovellu demokraattisiin perusperiaatteisiin. He typistävät valtiovaltaa. Taloudellinen valta muodostuu poliittiseksi vallaksi", sanotaan esimerkiksi samaisessa Godesbergin ohjelmassa.

Mitä tässä tapauksessa jää jäljelle "vapaudesta"?

Tiedotustoiminnanko vapaus? Mutta puolueen ylimääräisen edustajakokouksen päätöslauselmassa (marraskuu 1971) BRD:n joukkotiedotusvälineissä sanottiin, että lehdistömonopolien muodostaminen saattaa uhanalaiseksi mielipiteiden ja tiedotustoiminnan vapauden, että yhä kaventuvan kustantajaryhmän taloudelliset ja poliittiset edut määräävät nykyään toimitusten koko toiminnan, ja keskittymisprosessi taas vähentää tiedotusta levittävien äänenkannattajien määrää ja vaikuttaa mielipiteiden monipuolisuuteen eri julkaisuissa. Opetuksenko vapaus? Mutta itse sosialidemokraatit julistavat nyt kouluuudistusten kiireellisyyttä viitaten muun muassa siihen, että koulun ylimmillä asteilla ja korkeimmissa oppilaitoksissa työläisten lapset ovat nykyään, niin kuin ennenkin mitättömänä vähemmistönä.

Niin muodoin käsityksen vapaudesta, jonka näemme Saksan sosialidemokraattisen puolueen virallisissa asiakirjoissa, kumoavat BRD:n yhteiskuntaelämän todellisuus että sosialidemokraattien omat tunnustukset. Tässä mielessä Heidelbergin ohjelmassa oleva kohta proletariaatin taistelusta vapautuksensa puolesta vastaa paremmin työkansan nykyisiä tehtäviä kuin Godesbergin ohjelman väitteet, että tällainen vapaus on jo saavutettu.

Godesbergin ohjelman "arvojen" joukossa on Ranskan vallankumouksen tunnuksen "tasa-arvon" tilalla samantapainen käsite "oikeudenmukaisuus". Täytynee olettaa tämän johtuvan siitä, että porvarillis-demokraattinen vaatimus kansalaisten muodollisesta tasaarvoisuudesta on toteutettu jo kauan sitten, kun taas pyrkiminen tosiasialliseen tasa-arvoisuuteen, joka edellyttää tuotantovälineiden yksityisomistuksen hävittämisen, ei kuulu tarkistetun sosialidemokraattisen reformismin tehtäviin. Muuten Godesbergin ohjelmassa ei puhuta siitä, kuinka voidaan kapitalistisessa yhteiskunnassa päästä suurempaan oikeudenmukaisuuteen. Jos taas kuuntelemme, mitä Godesbergin ohjelman selostajat sanovat, niin selviää että se aio-

taan saavuttaa "taloudellisen mahdin yhteiskunnallisella valvonnalla ja työläisten osallistumisella tuotantolaitosten johtamiseen sosiaalisen markkinatalouden puitteissa ja parlamentaarisen demokratian pohjalla".

Tiedämme kuitenkin hyvin, että "sosiaalisella markkinataloudella" tarkoitetaan itse asiassa nykyistä valtiomonopolistista kapitalismia. Ei ole vaikea käsittää, että mitään olennaisia laadullisia muutoksia työkansan asemassa ei voida turvata hävittämättä toiseen ihmiseen kohdistuvaa riistoa.

Kuten havaitsemme, "oikeudenmukaisuus"-tunnuksella on huomattavassa määrin propagandatarkoitus. Sen tulee saada Saksan liittotasavallan laajat väestökerrokset uskomaan, että sosialidemokraattinen puolue pyrkii saamaan niille enemmän oikeudenmukaisuutta ja samalla näyttää kapitalistiluokalle ja sen monopolistiselle huippukerrokselle, että "oikeudenmukaisuusideologia" on poliittisesti vaaratonta, koska se ei millään tavoin loukkaa kapitalismin perusteita.

Sosialidemokraattisten arvojen irrationalismi ja abstraktisuus ilmenee erikoisen selvästi "solidaarisuus"-käsitteessä, joka on otettu porvariston aikoinaan julistaman "veljeyden"tilalle. Näille kaavoille ei ole yhteistä ainoastaan niiden sukulaisuus ja tosiasiallinen mahdottomuus toteuttaa niitä kapitalismin oloissa, vaan myös niiden ideologioiden tavoite, pyrkimys sumentaa työtätekevien luokkatietoisuus. Aivan samalla tavoin kuin veljeys-tunnuksen tuli Ranskan porvarillisen vallankumouksen aikana auttaa porvaristoa kansan nostattamisessa ensi kädessä uuden hallitsevan luokan etuja tyydyttävien tavoitteiden saavuttamiseen, solidaarisuus-tunnuksenkin tarkoituksena on (historiallisten tilanteiden kaikesta erilaisuudesta huolimatta) auttaa sosialidemokraattista puoluetta työkansan saamisessa uskomaan, että puolue on luonteeltaan "yleiskansallinen" ja että kapitalistisessa yhteiskunnassa ei muka ole luokkaristiriitoja.

Siis Saksan sos.-dem. puolueen perus-"arvot" ovat suuremmassa tahi pienemmässä määrin keinotekoisesti valittuja, (vaikkakaan ei omaperäisiä sanoja), joiden takana ei ole sen enempää reaalisia poliittisia vaatimuksia kuin toimintaohjelmaakaan.

Vielä köyhempi on päämääriltään sosialidemokraattisen ideologian keskeinen käsite "demokraattinen sosialismi". Niin epämääräisiä ja hämäriä kuin sanonnat "vapaus", "oikeudenmukaisuus" ja "solidaarisuus" ovatkin sosialidemokraattisessa tulkinnassaan ilman luokkasisältöään, ne kuitenkin merkitsevät jotakin tavallisessa sanankäytössä. Mitä tulee "demokraattiseen sosialismiin", niin virallisesti selostettuna tämä käsite on irrallaan paikasta ja ajasta, koska "demokraattinen sosialismi" käsitetään sekä nykyisen sosialidemokraattisen politiikan liikkeellepanevana voimana että tavoitteena, jota ei voida koskaan saavuttaa kokonaan. Tässä mielessä

"demokraattinen sosialismi" tarkoittaa vanhan reformistisen tunnuksen "liike on kaikki, lopullinen päämäärä ei ole mitään" abstrahoimista vielä pitemmälle. Julistaessaan "demokraattisen sosialismin" ja sen "arvot" toimintansa päämääriksi Saksan sosialidemokraattisen puolueen johto on siten herättänyt toiveita, joita ei voida täyttää, koska niiden toteuttamisen oletetaan tapahtuvan nykyisen riistoyhteiskunnan puitteissa.

Oloissa, jolloin reformismi ei kuulu enää vain liberaaliselle porvaristolle, vaan on myös vanhoillisten poliittinen kredo, koska he ovat tajunneet, että kapitalistisen järjestelmän säilyttäminen ei ole enää mahdollista korjailematta jatkuvasti sen luhistuvaa rakennusta erilaisin pienin uudistuksin, sosialidemokratia ei poikkea ideologisessa mielessä muista porvarillisen yhteiskunnan perinteellisistä poliittisista virtauksista. Godesbergin ohjelman aatteellis-poliittista olemusta ei voida sen vuoksi käsittää muuksi kuin omalaatuiseksi reformismin tarkistamiseksi, joka on itse asiassa riistänyt siltä oikeuden pyrkiä olemaan edes nimeltään "sosialidemokraattista".

* * *

Sosialidemokraattien ideologinen alistus oli siinä määrin sovitettu vallan ottamiseen, että sen käyttäminen hallitusta johtavan puolueen tarpeisiin on osoittautunut varsin vaikeaksi. Godesbergin ohjelman hämärät sanonnat, jotka sopivat ideologiseen äänestäjiin vaikuttamiseen, eivät ole antaneet puolueelle minkäänlaisia suuntimia konkreettisen politiikan alalla, eivätkä ole yhdistäneet puoluetta mutkikkaassa sisäpoliittisessa tilanteessa.

Hämmästyttävän ajankohtaisilta kuulostavat sen vuoksi F. Engelsin sanat, jotka hän lausui arvostellessaan vuoden 1891 sosialidemokraattista ohjelmaluonnosta: "Etualalle asetetaan yleiset, abstraktiset poliittiset kysymykset ja niin muodoin verhotaan lähimmät konkreettiset kysymykset, jotka nousevat itsestään päiväjärjestykseen heti ensimmäisten suurten tapahtumien sattuessa ensimmäisen poliittisen kriisin aikana. Tästä ei voi seurata muuta kuin se, että puolue osoittautuu ratkaisevalla hetkellä avuttomaksi, että ratkaisevissa kysymyksissä siinä vallitsee epäselvyys ja yhtenäisyyden puute, koska näitä kysymyksiä ei ole koskaan pohdittu" (K. Marx ja F. Engels. *Kootut teokset,* 22. osa, s. 237, venäjänk. laitos).

"Tunnusten muuttamisen" välttämättömyyden tajuaminen on tapahtunut sivussa puolueen johdon virallisesta linjasta. Uutta asennoitumista sosialidemokratian tehtäviin ja päämääriin ryhtyi vaatimaan puolueen vasemmistosiipi, Nuorten sosialistien järjestö. Siihen kuuluu nuorisoa, joka joutuu kokemaan kipeimmin kapitalistisen yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuden. Puolueen vasemmistovoimat ovat esittäneet omat vaihtoehtonsa Godesbergin ohjelman eri kohtien tilalle. He ovat vaatineet, että "sosialidemokraattien johtama hallitus sovittaisi kaikki toimensa tulevan sosialistisen yh-

teiskunnan tarpeisiin". He esittivät kapitalistisen yhteiskunnan "parantamiseen ja vakauttamiseen" perustuvaa virallista politiikkaa vastaan oman käsityksensä reformismista katsoen, että reformien tulee edistää kapitalistisen järjestelmän poistamista. Vasemmiston edustajat lausuivat, että kapitalismi on humaanisen yhteiskunnan pystyttämisen pääesteenä, mutta katsoivat kuitenkin, että kapitalismin elinvoima on vielä liian suuri, jotta sitä voitaisiin kukistaa yhdellä vallankumouksellisella toimenpiteellä.

"Nuorten sosialistien" teesit näyttivät puolueen virallisen ideologian taustaa vasten vallankumouksellisilta, vaikka todellisuudessa ne olivat edelleenkin täydellisesti sosialidemokraattisten reformististen perinteiden puitteissa. Mutta Godesbergin ohjelman ideologia on mennyt siksi oikealle sosialidemokraattisista päämääristä, että paluu menneisyyden sosialidemokraattisiin aatteisiin näyttää suorastaan järkyttävän nykypäivien sosialidemokratian perusteita (ja puolueen vasemmistosiipi ei itse asiassa enempää haluakaan).

Sosialidemokraattisen nuorison riveistä kuulunut korjatun reformismin arvostelu viittasi Godesbergin ohjelman pääheikkouteen, sen kyvyttömyyteen tarjota sosialidemokraattiselle liikkeelle kehityksen näköalaa.

Puolueen johto etsi ulospääsyä ristiriidasta, joka on syntynyt yhteiskuntakehityksen tarpeiden ja ohjelman suuntaviivojen elinkyvyttömyyden välillä. Se etsi sitä yrittämällä muotoilla yhteiskunnallis-poliittisen kehityksen konkreettiset tavoitteet jäämällä tällöin kuitenkin Godesbergin ohjelman kannalle. Se kuinka vaikeaksi tämä tehtävä osoittautui, näkyy vaikkapa siitä, että sosialidemokraateilta meni sen suorittamiseen yli viisi vuotta. Toimikunta, joka muodostettiin uuden asiakirjan laatimiseksi Saarbrückenin edustajakokouksessa vuonna 1970, jätti ehdotuksensa käsiteltäväksi vasta kesäkuussa 1972.

Huhtikuussa 1973 tuo ehdotus jätettiin Hannoverin edustajakokouksen käsiteltäväksi, ja sen johdosta kehkeytyi Saksan sos.-dem. puolueen koko sodanjälkeisen historian huomattavin keskustelu. Vasemmistososialidemokraattien painostuksesta edustajakokous kirjoitti päätöksensä, että asiakirja kaipaa "vallitsevien olosuhteiden ja odotettavien kehityssuuntien periaatteellista erittelyä", ja päätti tarkistaa "pitkäaikaista ohjelmaa", mitä varten muodostettiin uusi toimikunta, johon otettiin mukaan myös "Nuorten sosialistien" edustajia. Toimikunnan laatima *Taloudellis-poliittisten suuntaviivojen toinen luonnos vuosiksi 1975—1985* käsiteltiin ja hyväksyttiin puolueen Mannheimin sääntömääräisessä edustajakokouksessa v. 1975.

Sosialidemokraattisen puolueen johto käytti itse *Suuntaviivojen 85* (kuten asiakirjaa nyt nimitetään) valmistelua hyväksi suuremman yksimielisyyden aikaansaamiseen puolueessa. Tämä tietenkin vaati

määrättyjen myönnytysten tekemistä vasemmistososialidemokraateille useissa määritelmissä, mutta näiden myönnytysten tekeminen oli helpompaa kuin ennen, koska vasemmistolaisten, muun muassa "Nuorten sosialistien" vaatimukset olivat käyneet huomattavasti vaatimattomammiksi.

Uuden asiakirjan tarkoituksena on täyttää aukko Godesbergin ohjelman laajojen abstraktioiden ja sos.-dem. puolueen konkreettisen poliittisen vaaliohjelman välillä. Siinä on asetettu tehtäväksi: "Nojaten ohjelmaan täsmennetään ja konkretisoidaan demokraattisen sosialismin perusarviot, eritellään vallitsevat ja odotettavissa olevat yhteiskuntakehityksen suunnat ja osoitetaan millä tavoin voidaan muuttaa Liittotasavallan yhteiskuntajärjestelmää suuremman vapauden, oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden turvaamiseksi."

Todellisuudessa *Suuntaviivat 85* eivät täsmennä eivätkä konkretisoi Godesbergin ohjelman abstraktisia teesejä. Käsitykset perusarvoista ja niiden luettelo on muotoiltu siten, että vanhoillisen CDU:n pääsihteeri K. Biedenkopt totesi: "Demokraattisen sosialismin politiikan tarkoitusperät on luonnehdittu niin yleisesti, että kuka tahansa voi hyväksyä ne." Mitä tulee kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän analyysiin, niin uudessa asiakirjassa on vaiettu jopa Godesbergin ohjelman teesistä, joka koskee vallan suurpääoman käsiin keskittymisen kielteistä vaikutusta yhteiskuntaan. Kuten *Marxistische Blätter* -kustantamon hiljattain julkaisemassa tutkielmassa sanotaan, "koska perusluontoiset muutokset yhteiskuntasuhteissa sosialistisessa mielessä, eivätkä edes mainittavat sosiaaliset ja demokraattiset uudistukset ole nykyään mahdollisia rajoittamatta monopolipääoman valtaa, *Suuntaviivat 85* eivät voi olla sosiaalisen uudistuspolitiikan realistisena suunnitelmana tulevana vuosikymmenenä."

Saksan sosialidemokraattisen puolueen johdon ehdottamat reformit (nekään, jotka jossain määrin vastaavat työtätekevien vaatimuksia) eivät ulotu kapitalistisen järjestelmän ulkopuolelle, eivätkä loukkaa monopolipääoman luokkaetuja, mitä itse asiassa korostetaan jatkuvasti puolueen virallisissa asiakirjoissa. Saksan kommunistisen puolueen puheenjohtaja Miess lausui puolueen edustajakokouksessa marraskuussa 1973: "Oikeistososialidemokraattiset johtajat ovat niin kiinteästi yhteydessä kapitalistiseen järjestelmään, että he eivät halua eivätkä voi riistää konsernien ja pankkien omistajilta osaakaan näiden rikkauksista, erioikeuksista tai vallasta. Mutta ken ei halua ottaa mitään monopoleilta, ei voi antaa mitään työtätekeville."

Länsisaksalaiset kommunistit taistelevat johdonmukaisesti työväenluokan yhtenäisyyden pääesteenä olevan kommunisminvastaisuuden poistamiseksi sosialidemokratian riveistä. Kommunisminvastainen korostus Saksan sos.-dem. puolueen ideologiassa horjuttaa sen omia poliittisia asemia

aktivoituvien taantumusvoimien hyökkäysten edessä. Saksan liittotasavallan työväenluokan ja koko työkansan edut vaativat tuon linjan olennaista tarkistamista.

* * *

Saksan liittotasavallan puolueja poliittisella näyttämöllä nykyään vallitsevien voimasuhteiden oloissa sosialidemokraatit joutuvat käymään vaikean taistelun selviytyäkseen vuoden 1976 vaaleista myönteisin tuloksin. Tämän taistelun lopputulos on tietenkin sangen tärkeä myös ulkopoliittisessa mielessä.

Osavaltioiden vaalikamppailujen tuloksista näkee sosialidemokraattisen puolueen vastoinkäymisten johtuvan lähinnä siitä, että osa perinteellisistä valitsijoista on lakannut kannattamasta sitä. Puolue on politiikkansa ideologisessa turvaamisessa alkanut kiinnittää tähän seikkaan enemmän huomiota, ja niinpä Saarin ja Pohjois-Reinin-Westfalenin vaalien tulokset olivat sosialidemokraattien kannalta suotuisammat. Mutta Bremenissä käydyn vaalikamppailun tulokset (tähän päättyi nykyinen osavaltioiden vaalisarja) osoittivat jälleen, kuinka häilyvä nykyinen tilanne on.

Saksan sosialidemokraattisen puolueen sääntömääräinen edustajakokous marraskuun puolivälissä 1975 pidettiin liittopäivien vaaleihin valmistautumisen merkeissä. Edustajakokous vahvisti sosialidemokraattien aikovan jatkaa jännityksen lieventämiseen tähtäävää politiikkaa kansainvälisellä näyttämöllä ja säilyttää hallituskokoomuksen vapaiden demokraattien kanssa.

Puolueen johto katsoi päätehtäväkseen puolueen rivien yhtenäisyyden aikaansaamisen Godesbergin ohjelman pohjalla, kaikkien ryhmien, varsinkin vasemmistosiiven velvoittaminen noudattamaan kuria ja solidaarisuutta. Tämän saavuttamiseksi julistettiin maapäivien vaaleissa kärsittyjen epäonnistumisten syyksi "loputtomat väittelyt", "vaikutelma sosialidemokraattien hajanaisuudesta", vaikka tällä kertaa puolueen johtajat tunnustivat myös ilmenneen puutteita johdossa ja "väsymysilmiöistä puolueessa". Kokonaisuutena ottaen edustajakokous ei lisännyt mitään sosialidemokraattisen puolueen ideologiseen varastoon.

Hetken vastuullisuuden huomioonottaen sosialidemokraatit päättivät vaimentaa väittelyt ideologisista kysymyksistä. Niin muodoin nyt ei ole kysymys puolueen varustamisesta uusilla ideologisilla taisteluvälineillä, vaan entisten mahdollisimman tehokkaasta käytöstä. Tämä ei kuitenkaan missään tapauksessa poista Saksan sosialidemokraattisen puolueen ideologian ristiriitojen ongelmaa ja välttämättömyyttä asennoitua siihen toisin, tarvetta ottaa huomioon joukkojen kohonnut poliittinen tietoisuus, niiden voimistuva epäluottamus abstraktisia sosialidemokraattisia "arvoja" kohtaan.

Aikakauslehti
POLITITSHESKOJE
SAMOOBRAZOVANIE
n:o 12, 1975

I. ALEKSEJEV

Pekingin Euroopan politiikka

Sosialististen ja kapitalististen maiden välisissä suhteissa ovat viime vuosina saaneet yhä vankemman jalansijan rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteet, ja on kehittynyt tasa-arvoinen yhteistyö mitä erilaisimmilla aloilla. Loogisena seurauksena näistä myönteisistä muutoksista oli 33 Euroopan valtion sekä USA:n ja Kanadan päämiesten historiallinen Helsingin kokous kesällä 1975.

ETYK:n menestys sai osakseen hyväksymisen aallon, joka vyöryi kaikkien maanosien ylitse. Olisi kuitenkin erehdys luulla, että kokouksen päätyttyä kaikki vaikeudet ovat nyt ohi. Liennytyksen vastustajia on vielä paljon, eikä ainoastaan Euroopassa. "He eivät pelkästään odota hetkeä, vaan myös toimivat aktiivisesti", lausui L. I. Brezhnev. "Taantumuksen pimeiden voimien ja kylmän sodan kannattajien suunnitelmien estäminen ja Euroopan rauhan turvaaminen on tehtävä, joka vaatii tarmokkaasti kaikkien poliittisten puolueiden ja järjestöjen, kaikkien niiden yhteistyötä, joille jännityksen lievenemisen hedelmät ovat kallisarvoisia."

Valitettavasti niiden eturivissä, jotka yrittävät estää lievenemisprosessin ja yhteistyön kehityksen, estää kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomisen maailman eri osiin, on Kiinan kansantasavallan nykyinen johto.

Peking ja Helsingin kokous

Pekingin suhde Euroopan tapahtumiin määräytyy maolaisuuden globaalisista suunnitelmista ja kuuluu osana sen sosialisminvastaiseen suurvaltalinjaan. Maolainen ideologia ja ulkopolitiikka pyrkivät perustelemaan uuden globaalisen selkkauksen välttämättömyyden, kannustamaan kansojen yllyttämistä sotaan, joka Mao Tse-tungin laskelmien mukaan raivaisi tien Kiinan muuttumiselle laajan vaikutuspiirin omaavaksi maailman keskukseksi.

Euroopalle on maolaisten strategiassa varattu erityinen sija. Täällä näet ovat vastakkain kahden järjestelmän — sosialismin ja kapitalismin päävoimat.

Pekingin rajun diplomaattisen toiminnan, sen hyökkäysten melkeinpä pääkohteena on viime vuosina ollut ETYK. Kaikissa vaiheissa — alkaen sen valmistelusta aina Helsingin huippukokoukseen — Pekingin edustajat kävivät sinnikästä poliittista propagandasotaa tarmokkuudella, joka ansaitsisi paremman käytön.

Jo syksyllä 1972, jolloin Euroopan valtiot valmistautuivat kokousta koskeviin alustaviin neuvotteluihin, maolaiset taivuttelivat monia länsimaisia poliitikkoja olemaan osallistumatta kokoukseen. He eivät kitsailleet "ystävällisillä" varoituksilla, että jännityksen lieveneminen Euroopassa on edullista yksinomaan Neuvostoliitolle ja epäedullista muille maille. Myöhemmin, kun päästettyään ohi korviensa nämä manaukset 35 valtion edustajat (niitä kuunteli yksinomaan Albania, joka siten eristi itsensä muusta Euroopasta) kokoontuivat Helsinkiin monenkeskisiin neuvotteluihin, ja ryhtyivät sitten itse kokouksen vaiheittaiseen pitämiseen. Kiinalainen diplomatia muutti taktiikkaansa pyrkien estämään sopimuksen aikaansaamisen tärkeimmistä ongelmista.

Tämän "korkeimman päämääränsä saavuttamiseksi Peking uhrasi keskitetyn teoriansa Kiinaa uhkaavasta "neuvostovaarasta". Toukokuussa 1973 KKT:n valtioneuvoston pääministeri Tshou Enlai itse asiassa kiisti amerikkalaiselle lehtimiehelle M. Childesille myöntämässään haastattelussa puheet Neuvostoliiton mahdollisesta hyökkäyksestä Kiinaan tämän pohjoisrajan ylitse (*Washington Post*, 27. 5. 1973). "Monien kuukausien jälkeen, kun Peking on melkein joka päivä varoittanut Neuvostoliiton mahdollisesta 'äkillisestä hyökkäyksestä' Kiinan kimppuun, kiinalaiset virkamiehet kieltävät nyt tyynesti koskaan uskoneensakaan siihen", kirjoitti asian johdosta Lontoon *Times* (28. 12. 1974).

Mitä tällä ajettiin takaa, selvisi sen jälkeen, kun Pekingin propaganda hämmästytti maailman yleistä mielipidettä tavanomaisella löydöllään, jonka mukaan "Neuvostoliiton strategisen hyökkäyksen kärki on suunnattu pääasiassa Länttä vastaan" ja että Neuvostoliiton länsirajoille on keskitetty $^2/_3$ Neuvostoliiton osevoimista, jotka ovat valmiit pystyttämään "sotilaallisen hegemonian" Eurooppaan (*Kansan päivälehti*, 7. 11. 1973).

ETYK:n päätösvaihe Helsingissä aiheutti uuden Pekingistä tulevien hyökkäysten aallon. Nyt ne olivat tarkoitetut päätösasiakirjojen ja koko työn saattamiseksi huonoon valoon.

Perittyään kiinalaisten keisareiden huonoimmat perinteet, rajattoman ylimielisyyden ja halveksivan suhtautumisen muihin kansoihin maolaiset johtajat uskottelevat neuvovassa sävyssä länsimaiden kansalaispiireille ETYK:n päätösvaiheen olleen "tehoton", "mielikuvituksellinen" ja "vaaral-

linen", väittävät kokousta uudeksi "Müncheniksi", nimittävät itse kokousta "vaarallisuuskokoukseksi" ja samassa puhuen ristiin itsensä kanssa "pelkäksi suunsoitoksi" ja päätösasiakirjaa "paperipalaseksi" (ks. *Kansan päivälehti* heinä-, elokuu 1975).Kaikesta ja kaikista välittämättä Kiinan hallitsevat piirit yrittävät vakuuttaa maailmalle, että historiassa ennen näkemätön 35 maan päämiesten kokous ei todista jännityksen lievenemisen syvenemistä, vaan "supervaltojen kamppailun" voimistumista ja niiden välisen sodan kohtalonomaisen väistämättömyyden kasvua.

Eurooppalaisille yritetään kaikin tavoin uskotella, että jännitys heidän maanosassaan voimistuu ja että syynä siihen on "kahden supervallan" asevarustelu. Tällöin tietenkin langetetaan päävastuu Neuvostoliiton kannettavaksi, "joka on suuresti edellä USA:sta aseistuksen kartuttamisessa".

Suorastaan "isällisesti" huolissaan "petettyjen" ja "harhaanjohdettujen" länsieurooppalaisten etujen vuoksi Peking on neuvonut heitä — Euroopan parlamentin puhemiehen Berkchouwerin kertoman mukaan — olemaan "joutumatta unitilaan Helsingin jälkeen", olemaan antautumatta Neuvostoliiton vehkeilyjen edessä, jotka tähtäävät Länsi-Euroopan ja USA:n välisen hajaannuksen syventämiseen, NATO:n ja EEC:n heikentämiseen.

Ilmaisten huolestumisensa "NATO:n eteläisen siiven heikentymisen johdosta" Kiinan johto kehottaa tuon liiton johtajia olemaan valppaita ja kartuttamaan aseistusta. Vaille Pekingin huomiota eivät ole jääneet liioin eräät Euroopan pienet ja puolueettomat maat — Itävalta, Sveitsi, Tanska, Norja ja Ruotsi. Niitä myöskin varoitetaan "uhkaavasta vaarasta", kehotetaan "lujittamaan puolustuskykyä", toisin sanoen laajentamaan aktiivisesti asevarustelua. Länsisaksalaisen *General-Anzeiger*-lehden sarkastisen huomautuksen mukaan "syntyy vaikutelma, että parhaat eurooppalaiset ovat Pekingissä", kun seuraa tarmokkuutta, jolla Kiinan johto kehottaa Eurooppaa etenemään kohti yhtenäisyyttään ja lujittamaan NATO:a (23. 4. 1975).

Peking korostaa jälleen mielenosoituksellisesti epäkunnioittavaa suhtautumista kansainväliseen oikeus- ja sopimusjärjestelmään. Vain näin voidaan arvioida sen lausunnot, että mitkään julistukset tai kansainväliset sopimukset eivät voi muuttaa tilannetta. Maolaisille tavanomaisella häikäilemättömyydellä *Kansan päivälehti* kommentoi näin (5. 8. 1975) ETYK:n päätöksiä: "Sekä historia että nykyaika vahvistavat sen totuuden, että kansainvälisten yhteentörmäysten kärjistyessä sopimukset ja oikeus eivät ole muuta kuin pelkkä asiakirja."

Kansainvälisten oikeussuhteiden anarkian ja nihilismin saarnaaminen ei voi olla saattamatta varuille maailman kansalaispiirejä, sillä tätä harjoittaa sellaisen maan johto, joka on Turvallisuusneuvoston vakinainen jäsen ja kuuluu moniin kansainvälisiin järjestöihin,

ja niin muodoin kantaa suuren vastuun virallisista lausunnoistaan ja toimistaan.

Kiinan johdon politiikalla Euroopan asioissa on oma "teoreettinen" perustelunsa. Monet eurooppalaiset eivät kenties aavista elävänsä "toisessa" maailmassa, johon Maon "ohjeiden" mukaan on luettu kaikki kehittyneet maat ja joka on kuvitellulla alueella "ensimmäisen maailman" (USA ja Neuvostoliitto) ja "kolmannen maailman" (kehitysmaat) välillä. Saman keksityn ja täydellisesti luokkasisältöä vailla olevan opin mukaan Euroopan kansat ovat "kahden supervallan" orjuuttamia ja riistämiä, mutta käyvät taistelua vapautuakseen tästä. Taas erillisenä poliittisena voimana Kiina itse taistelee "toisen" ja "kolmannen maailman" ponnistusten yhdistämiseksi yhteisrintamaan "ensimmäistä maailmaa" eli konkreettisemmin sanoen, Neuvostoliittoa vastaan, joka on muka nykyään kaikkien kansojen vaarallisempi vihollinen kuin Yhdysvallat.

Pitäen kansainvälisten selkkausten provosoimista pääkeinona lopullisen strategisen päämääränsä saavuttamiseksi maolaisten "Keskustavaltakunnan" herruuden pystyttämiseksi maailmaan Mao Tsetung ja hänen ryhmänsä tarkastelevat Eurooppaa ennen kaikkea potentiaalisena uuden aseellisen selkkauksen pesäkkeenä.

Ensiksi, he ovat esittäneet propagandateesin "kahden supervallan" — Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton etujen väistämättömästä ja jatkuvasta yhteentörmäyksestä Euroopassa. Toiseksi, he päättelevät, että kun Eurooppa on jo kahdesti ollut maailmansodan pesäkkeenä, on "luonnollista" odottaa, että nimenomaan täällä leimahtaa myös kolmas maailmansota. Ja kolmanneksi (sic!): Eurooppa on yksi Kiinan rajoista kauimpana sijaitsevista alueista. Niin muodoin kahden järjestelmän — kapitalismin ja sosialismin yhteentörmäyksen sattuessa Kiina saa parhaimmat mahdollisuudet elinpotentiaalinsa säilyttämiseksi.

Tässä yhteydessä lienee kiinnostavaa mainita yksi viimeisimmistä löydöistä aiheesta "Eurooppa — potentiaalinen sotapesäke", joka kuultiin Kiinan valtuuskunnan johtajan puheessa YK:n 7. ylimääräisessä yleiskokouksessa. "Nykyistä kansainvälistä tilannetta luonnehtivat jättiläismäiset järkytykset Taivaan alla, ja se on erittäin suotuisa. Maailman kaikki perusristiriidat kärjistyvät . . . supervaltojen taistelu maailman hegemoniasta voimistuu päivä päivältä ja käsittää maailman kaikki kolkat. Niiden kamppailun painopisteenä on Eurooppa. Tällainen yhä kiivaampi ottelu supervaltojen välillä johtaa ennemmin tai myöhemmin sotaan. Uuden maailmansodan vaara voimistuu. (*Kansan päivälehti*, 3. 9. 1975).

Niin muodoin Pekingin politiikalla on pitkälle menevät ja samalla rikolliset tavoitteet: estää jännityksen lieveneminen, elvyttää täydessä laajuudessa epäluottamus ja kylmän sodan henki ja aiheuttaa aseellinen (mieluimmin ydinasein tapahtuva) selkkaus

kahden yhteiskunta- ja poliittisen järjestelmän kesken. Kiinan johtajat, jotka ovat varanneet itselleen tuossa selkkauksessa "viisaan apinan" osan tämän seuratessa vuorelta kahden tiikerin tappelua, laskevat, että päävastustajat nääntyvät, elleivät tuhoa toisiaan, ja raivaavat siten Kiinalle tien hegemoniaan maailmassa. Tällöin Pekingin propagandassa ja poliitikkojen esiintymisissä vilahtaa tuon tuostakin ajatus, että jos Euroopan maat haluavat vapautua Neuvostoliiton "valvonnasta, uhkauksista, ylenkatsomiselta", niiden on mietittävä enemmän suhteiden kehittämistä Kiinaan.

Eurooppalaisia johtajia ikään kuin johdatetaan päätelmään, että suojautuakseen nykyoloissa myytilliseltä "neuvostovaaralta" Eurooppa tarvitsee Kiinaa. Kaikesta päätellen Kiinan johdon tyrkyttämä suojelus johtuu välittömästi pyrkimyksessä luoda maanosien yhteisrintama taistelun käymiseksi "kahta supervaltaa" vastaan, tietysti Pekingin suojeluksella ja johdolla.

Maolaiset eivät kaihda keinoja ja turvautuvat jopa suoranaiseen kiristykseen tavoitteittensa saavuttamiseksi. Niinpä Tshou En-lai uhkasi: "Länsi-Euroopan maiden ei pidä luulla, että ne voivat ylläpitää yhtä hyviä suhteita sekä Kiinaan että Neuvostoliittoon." Euroopan laajoille poliittisille piireille käy kuitenkin yhä selvemmäksi minne ja miksi Peking haluaisi ajaa Euroopan.

Suur-Kiina-tavoitteensa saavuttamiseksi maolaiset yrittävät saada kapitalistisen Euroopan liittolaisekseen. KKT:n johtajat pyrkivät tällaiseen liittoon taktisten suhdannenäkökohtien vuoksi ja pitävät sitä väliaikaisena (samalla tavoin kuin sosialististen maiden suhteen 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun alussa). Sitä paitsi Peking haluaisi käyttää johtavia Euroopan maita Kiinan sotateollisen potentiaalin nopeutettuun kartuttamiseen. Tässä on paikallaan huomauttaa niille poliitikoille, jotka yrittävät "panna panoksensa Kiinan kortin varaan", että neuvostovastaisuus on ennen kaikkea verho maolaiskomennon globaalisten, hegemonististen ja ekspansionististen pyrkimysten naamioimiseksi. Sen vuoksi neuvostovastaisuus ei voi suojata mitään kapitalistisia maita, muun muassa länsieurooppalaisia Pekingin provokaatioilta.

Artikkelissa "Kiinalainen uuden maailmanjaon suunnitelma" ranskalainen *Courier de politique etrangeir* kirjoittaa: "Erimielisyyksien kylväminen Länsi-Euroopan ja Neuvostoliiton välille, niiden usuttaminen toistensa kimppuun on vain osa tehtävää... Tärkeintä on muuttaa itse Eurooppa yhteenliittymisen perusta. Tämä on Pekingin politiikan ytimenä pitkällä tähtäyksellä. Itse asiassa kyseessä on vaikutuspiirien jakaminen Yhdysvaltojen ja KKT:n kesken. Eurooppa joutuu amerikkalaiseen vaikutuspiiriin, ja Peking yrittää toimia niin, että se jäisi siihen."

Pekingin Euroopassa viime vuosina suorittamat konkreettiset poliittiset toimet vahvistavat täysin

nämä johtopäätökset ja arviot oikeiksi.

Peking, NATO ja EEC

Maolaiset pitävät niin sanotun ”toisen maailman” päävoimina NATO:a ja Euroopan talousyhteisöä, joiden tulisi toimia aktiivisesti Neuvostoliittoa ja muita sosialistiseen yhteisöön kuuluvia maita vastaan. Nimenomaan sen vuoksi pekingiläiset johtajat esiintyvät kiihkeästi näiden kahden ryhmittymän lujittamiseen sekä Länsi-Euroopan ja taloudellisen yhdentymisen syventämisen hyväksi, kehottavat Euroopan kapitalistisia maita muodostamaan omat ydinvoimansa.

Maolaisjohto pyrkii länsimaisen lehdistön sanonnan mukaan puristamaan Varsovan sopimusjärjestöön kuuluvat maat ”kiinalais-eurooppalaisiin pihteihin”. ”Pekingin nykyisen johdon toivomuksia vastaisi parhaiten suurkonsernien taloudellisesti yhdistämä, teollisesti korkealle kehittynyt Länsi-Eurooppa, joka olisi valmis käymään sotaa Neuvostoliittoa vastaan”, kirjoittaa länsi-saksalaisten kommunistien äänenkannattaja *Unsere Zeit* (16. 5. 1975).

Peking ei ole ainoastaan jo kauan sitten lakannut arvostelemasta NATO:n aggressiivista politiikkaa, vaan suhtautuu myös myönteisesti NATO:n militaristien vaatimuksiin sotilasmäärärahojen lisäämisestä jo kylmän sodan aikana keksityn ”Idästä tulevan aggressioin torjumiseksi”. Kiinan lehdistö toistelee eri malliin imperialistisen propagandan väitteitä, että Varsovan liitto on lisännyt entisestään ”aseellista ylivoimaansa”.

Kiinan johto tekee kovia ponnistuksia estääkseen NATO:ssa ilmenevät keskipakoisprosessit. Propagandassaan se ei kannattanut Kreikan eroamista NATO:n sotilasjärjestöstä. *Agence France Pressin* kertoman mukaan, vieraillessaan Ranskassa KKT:n valtioneuvoston varapääministeri Teng Hsiao-ping synnytti vaikutelman, että kiinalaiset olisivat tyytyväisiä, jos Ranska palaisi takaisin Pohjois-Atlantin sotilasjärjestöön.

Peking kehottaa Pohjois-Euroopan maita hyväksymään suunnitelmat NATO:n yhdistettyjen voimien muodostamisesta Pohjanmerelle. Ei ole ilmeisesti sattuma, että Lontoossa marraskuussa 1974 pidetyn Pohjois-Atlantin liiton 20. vuosikokouksen poliittinen valiokunta päätti kutsua seuraavaan yleiskokoukseen Kiinan edustajan, jotta voitaisiin kuulla Kiinan kanta Euroopan sotilas-poliittisesta tilanteesta. Amerikkalaisten tarkkailijoiden päätelmän mukaan ”Kiinan johtajat ovat innokkaampia NATO:n lujittamisen kannattajia kuin monet Pohjois-Atlantin liiton johtajat” ja ovat itse asiassa ottaneet tehtäväkseen ”pyhän allianssin” muodostamisen sosialistista yhteisöä vastaan.

NATO:n lujittamiseksi tarjoiltavat Pekingin reseptit koskevat yhtäläisesti myös Yhteismarkkinoita. KKT:n johto huolehtii EEC:hen kuuluvien maiden taloudellisten yhteyksien tilasta, ja osoittaa levottomuutta täällä syntyneiden vaikeuksien johdosta.

"Talouspulan ja poliittisten erimielisyyksien valtaan joutunut Euroopan talousyhteisö on näinä päivinä arvioinut näköalansa synkemmin kuin koskaan sitten perustamisensa 18 vuotta sitten. Mutta hiljattain EEC sai tukea aivan yllättävältä taholta — Pekingistä", sanoo *Newsweek*.

Toukokuun 11. päivänä 1975 uutistoimisto *Sinhua* ilmoitti, että KKT:n hallitus oli päättänyt solmia viralliset suhteet Yhteismarkkinoihin ja nimittää lähettiläänsä. Seuraavana päivänä Pariisissa parhaillaan vieraillut Teng Hsiao-ping katsoi tarpeelliseksi korostaa, että tämä päätös ei johdu taloudellisista, vaan pelkästään poliittisista näkökohdista. "Kiina kannattaa päättävästi Länsi-Euroopan liittoa", hän sanoi.

Vaikutusvaltainen länsisaksalainen *Süddeutsche Zeitung* -lehti kirjoittaa, että kauan sitten ovat menneet ne ajat, jolloin Mao ja Tshou pitivät Euroopan talousyhteisöä kapitalistien luomuksena, jonka tuli pitää Länsi-Euroopan "välivyöhykkeen" kansat supervallan Amerikan Yhdysvaltojen ikeessä. Nyt maantieteellinen kartta on opettanut heille, että yhteisö voi hoitaa Kiinalle edullisen tehtävän toisen supervallan selustassa.

Peking yrittää kaikin tavoin estää Yhteismarkkinamaita kehittämästä molemmin puolin edullista yhteistyötä sosialististen valtioiden kanssa, ja edistää siten Euroopan kahtiajaon syventämistä.

Kiinan johtajat eivät voi mitenkään hyväksyä NATO:n ja Varsovan sopimusjärjestön konfrontaation heikkenemistä. Sen vuoksi maolaiset käyvät tarmokasta kamppailua asevoimien ja aseistuksen supistamista Keski-Euroopassa koskevia Wienin neuvotteluja vastaan. Pekingiläiset johtajat ovat koko neuvottelujen ajan yrittäneet vääristellä ja parjata Varsovan liiton jäsenmaiden periaatteellista asennetta. *Sinhuan* uutistoimisto esiintyi helmikuussa 1975 erittäin jyrkästi sosialististen maiden rakentavaa aloitetta vastaan näiden esitettyä, että neuvottelujen aikana ei lisättäisi niiden supistamisalueella olevien asevoimien määrää.

Epätoivoisissa yrityksissää tehdä tyhjäksi se suotuisa vaikutus, joka ETYK:llä on Euroopan yleisen tilanteen tervehdyttämiseen, Kiinan poliitikot etsivät ja herättävät henkiin sellaisia ongelmia, joiden tulisi heidän laskelmiensa mukaan myrkyttää Euroopan ilmapiiri moniksi vuosiksi. Menetettyään toivon "voittaa pisteitä" hyökkäilemällä niitä sopimuksia vastaan jotka BRD solmi Neuvostoliiton, Tshekkoslovakian ja Puolan kanssa, maolaiset ovat nyt keskittäneet ponnistuksensa esimerkiksi Länsi-Saksan revanssipiirien esittämän Saksan kysymyksen "ratkaisemattomuutta" ja "Saksan kansakunnan yhtenäisyyttä koskevan ja tosiasiallisesti tilanteen kanssa ristiriidassa olevan teesin tukemiseen ja paisuttamiseen.

Pekingissä ilmestyvä *Kansan päivälehti* julkaisi Neuvostoliiton ja Saksan demokraattisen tasaval-

lan välillä solmitun ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen allekirjoittamisen johdosta vihamielisen katsauksen, jossa se ilmaisi tyytymättömyyttä sen johdosta, että tuossa asiakirjassa ei ole mainintaa "Saksan yhteenliittämisestä".

Suoranaisena haastena sosialistiselle maailmanjärjestelmälle oli KKT:n virallisten edustajien esittämä kannatus länsisaksalaisten revanssistien hourupäisille aikeille niellä Saksan demokraattinen tasavalta, vallata Puolan läntiset alueet ja tarkistaa toisen maailmansodan tuloksia. "Yhtenäisen Saksan johtaman voimakkaan Länsi-Euroopan luominen on tavoite, joka yhdistää Straussia ja Kiinan johtajia, kirjoitti ruotsalainen *Dagens Nyheter* (14. 1. 1975).

Ammukset liennytystä vastaan

Maolainen komento kehittää yhä tarmokkaammin suhteita Länsi-Euroopan oikeistovoimiin. Tällä hetkellä maolaisten kanssakäyminen Euroopan kanssa kehittyy kahta linjaa — hallituspiirien kanssa ja opposition kanssa. Mitä tulee etusijaan suhteissa Euroopan maihin, niin eri näkökohdista johtuen maolaisten Eurooppaa koskevissa suunnitelmissa ovat viime vuosina vuoron perään kohonneet etusijalle Ranska, Englanti ja nykyään ilmeisesti Saksan liittotasavalta.

Kiistämättä Pekingin puhtaasti taloudellista kiinnostusta suhteiden kehittämiseen Saksan liittotasavallan kanssa (jälkimmäinen on Kiinan huomattavin kauppakumppani Länsi-Euroopassa) sanottakoon, että maolaisten päätavoitteena on yhteisen kielen löytäminen Bonnin kanssa tärkeimmistä Euroopan ongelmista, sen yllyttäminen Neuvostoliittoa ja muita sosialistisia maita vastaan.

Peking noudattaa samaa poliittista linjaa myös suhteiden kehittämisessä muihin länsieurooppalaisiin kumppaneihinsa. Yhtenä huomattavimmista Kiinan johdon toimista Euroopan politiikassa oli Teng Hsiao-pingin Ranskan-vierailu. Kiinalainen taho teki erittäin suuria ponnistuksia hankkiakseen mahdollisimman suuren hyödyn tuosta vierailusta, mutta ulkomaisten tarkkailijoiden mielestä maolaiset eivät onnistuneet saavuttamaan päämääränsä — osoittamaan Ranskan ja KKT:n yksimielisyyttä nykytilanteen pääkysymyksistä, vetämään Ranskaa edes epäystävälliselle kannalle Neuvostoliittoa kohtaan.

Tuskinpa Pekingissä oltiin tyytyväisiä tällaisiin Teng Hsiao-pingin vierailun tuloksiin. Hän esiintyi Ranskassa Atlantin liiton esitaistelijana, julisti sen olevan Länsi-Euroopan maiden "puolustuksen" perusta Neuvostoliittoa vastaan, mutta tämä on selvästi ristiriidassa Ranskan asenteen kanssa. Kiinalainen johtaja yritti pelotella Länsi-Eurooppaa "supervaltojen kilpailussa" piilevällä sodanvaaralla, sysätä Länsi-Euroopan maita liittoutumaan "yhtä kahta supervaltaa" vastaan, itse asiassa Neuvostoliittoa vastaan.

Mutta ranskalaisen tahon vastauspuheissa nämä "varoitukset" kierrettiin vaikenemalla. Teng Hsiaopingin lähtöpäivänä *Le Monde* -lehden julkaisemassa puolivirallisessa tiedotuksessa sanottiin suoraan, että Ranskalla ja Kiinalla ei voi olla yhteneviä katsomuksia, varsinkin Idän—Lännen suhteita kokonaisuutena koskevassa ja eritoten ETYK:ia koskevissa kysymyksissä.

Kiinan ja Englannin suhteissa ei ole viime aikoina tapahtunut mitään mainittavaa edistystä. Labourpuoluelainen hallitus on noudattanut tiettyä pidättyvyyttä suhteissa Pekingiin ottaen ilmeisesti huomioon KKT:ssa vallitsevan epävakaan poliittisen tilanteen sekä Kiinan johdon äskeisessä menneisyydessä korostaman suosituimmuuden konservatiiveja kohtaan. Lontoon virallinen taho välttää yhtymistä maolaisten teeseihin "yhdistyneen Länsi-Euroopan" käyttämisestä "kahden supervallan", ensi kädessä Neuvostoliiton politiikan vastustamiseen Euroopassa.

Pekingin hallitseva ryhmittymä puolestaan osoittaa epäluuloisuutta labouristien Englannin osallistumisessa EEC:hen, länsieurooppalaiseen yhdentymiseen, sen suhteisiin Neuvostoliiton kanssa jne. noudattamaan politiikkaan. Wilsonin hallituksen näissä kysymyksissä noudattama linja sekä Englannin taloudellisen aseman vakava huononeminen, mikä heikentää sen mahdollisuuksia olla johtavana voimana Yhteismarkkinoissa, poikkeaa pekingiläisen johdon suunnitelmista, jotka edellyttävät Englannin käyttämistä aktiivisesti Euroopan liennytysprosessin vastustamiseen ja neuvostovastaisen liittoutuman muodostamiseen. Kiinalla ei ole olennaista merkitystä myöskään Englannin ulkomaankaupassa. Englannin ja Kiinan välisen kaupan volyymi oli vuonna 1974 alle 0,04 % Englannin ulkomaankauppavaihdosta ja teki 141 miljoonaa puntaa.

Kiinan johtajien laskuvirheet ja vastoinkäymiset Euroopan politiikassa pakottavat heidät ollessaan heikentämättä ponnistuksiaan Euroopan johtavien maiden suhteen aktivoimaan yhteyksiä ja yhteistyötä Länsi-Euroopan pikkumaiden kanssa. Tämän tarkoituksena on voimistaa niiden välityksellä vaikutustaan koko Euroopan tilanteeseen. Kyseessä on ennen kaikkea noiden maiden käyttäminen hajotustoimintaan yleiseurooppalaisten ongelmien ratkaisemisessa, varsinkin jännityksen lieventämisessä ja Euroopan maiden yhteistyön kehittämisessä. Pelaten Länsi-Euroopan pikkumaiden kansallisella itsetunnolla Peking näyttelee niiden etujen "puolustajana". Länsimaissa alati voimistuvien kriisi-ilmiöiden oloissa Kiinan johto tekee laskelmia sen varaan, että nämä maat ovat riippuvaisia raaka-aineiden tuonnista ja valmiiden tuotteiden viennistä. Se vihjaa yhteistyön Kiinan kanssa tarjoamiin laajoihin mahdollisuuksiin ja ilmaisee olevansa halukas laajentamaan kauppaa.

Erotettuaan Pohjois-Euroopan maat erilliseksi ryhmäksi kiinalai-

nen diplomatia suhtautuu tähän ryhmään kuuluviin eri maihin eri tavoin ottaen huomioon, että Tanska ja Norja ovat NATO:n jäseniä ja Tanska lisäksi EEC:n jäsen; suhteissaan Ruotsiin Kiina joutuu ottamaan huomioon, että se noudattaa puolueettomuuspolitiikkaa.

Kiinan johdon politiikassa on huomattava sija kahdella puolueettomalla maalla, nimittäin Itävallalla ja Sveitsillä. Sen ohella että noissa maissa on lukuisia kansainvälisiä järjestöjä kiinnostusta niitä kohtaan lisää kummankin maan noudattama jatkuvan puolueettomuuden politiikka. Maolaiset yrittävät käyttää tätä seikkaa epäluottamuksen ja vihamielisyyden lietsomiseen Euroopan sosialististen ja kapitalististen maiden kesken.

Länsi-Euroopan pikkumaiden politiikassa Kiinan suhteen on havaittavissa halu kehittää sen kanssa poliittista, kaupallis-taloudellista ja muuta kanssakäymistä. Samalla on huomattavia erimielisyyksiä Kiinan johdon kanssa sellaisista kysymyksistä kuin jännityksen lieventäminen Euroopassa ja sen merkityksestä pikkumaille.

* * *

Siis Eurooppa ja sen ongelmat kiinnostavat Mao Tse-tungia ja hänen ryhmittymäänsä vain sikäli, mikäli he toivovat voivansa käyttää tätä aluetta globaalisten suunnitelmiensa toteuttamiseen.

Julistamalla pannaan ETYK:n päätökset ja levittämällä selviä valheita jonkinlaisista Neuvostoliiton "salatuista aikeista" maolaiset asettavat itsensä siten paitsi Neuvostoliittoa ja muita sosialistisia maita myös kaikkia Euroopan kansoja ja hallituksia vastaan. Euroopan kansoja takaisin kylmän sodan aikoihin sysäävän kiinalaisjohdon ahtaat itsekkäät edut ovat äärimmäisen kaukana maanosan kansojen eduista. Kyynisyys, paisutettu käsitys omista mahdollisuuksista ja itsepintaisuus, jolla kiinalainen diplomatia yrittää tyrkyttää Euroopan maille maolaiskäsitystä sodasta ja rauhasta, aiheuttavat eurooppalaispiireissä yhä voimakkaampaa vastustusta ja vastalauseita. Kiinalaisjohtajien eurooppalaisvastainen toiminta ei kuitenkaan vaimene. "Heitä ei nähtävästi vähääkään hillitse sekään, että heillä ei ole Euroopassa mainittavaa poliittista vaikutusta", kirjoittaa Lontoon *Times*. "He pitävät Eurooppaa supervaltojen välisten ristiriitojen keskuksena, ja tulevan sodan todennäköisenä sotatoiminäyttämönä."

Jos puhutaan laajassa mielessä, niin Euroopan turvallisuusjärjestelmän luomisesta hyötyvät myös muiden maanosien kansat, muun muassa myös Kiinan kansa, joka on aikaisemmin joutunut kärsimään paljon sodista ja kansainvälisestä jännityksestä. NKP:n keskuskomitean politbyroon, SNTL:n korkeimman neuvoston puhemiehistön ja ministerineuvoston päätöksessä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen tuloksista korostettakoon, että "kokouksen päätökset ovat suurimerkityksisiä muillekin kuin eurooppalaisille. Jokaisella ihmisellä planeetallam-

me on oikeus rauhaan. Jännityksen lievenemisen on laajennuttava, syvennyttävä, ulotuttava käsittämään kaikki osat maailmaa. Neuvostoliitto pitää velvollisuutenaan edistää kansainvälisen tilanteen kehitystä nimenomaan tähän suuntaan."

Tosiaankaan Aasian, Afrikan ja Australian kansoille ei ole läheskään samantekevää millaiseksi tilanne muodostuu Euroopassa, mistä kaksi maailmansotaa on saanut alkunsa. Samalla kannalla oli parikymmentä vuotta sitten myös KKT:n hallitus. Siihen aikaan Kiinassa suhtauduttiin myötämielisesti Euroopan kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomiseen ja tätä pidettiin "ainoana keinona sodanvaaran poistamiseksi ja rauhan turvaamiseksi Euroopassa". "Tällaisen järjestelmän muodostaminen", kirjoitti *Gunzhenmizhipao* marraskuussa 1954, "laskisi Euroopan rauhanomaisen yhteistyön perustan, edistäisi Saksan ongelman ratkaisemista, edesauttaisi rauhan varmentamista sekä Euroopassa että Aasiassa ja koko maailmassa." Kannattaen ajatusta yleiseurooppalaisen kokouksen koollekutsumisesta *Kansan päivälehti* totesi silloin: "Kiinan kansa ei ole kiinnostunut yksinomaan Aasian rauhasta, vaan se on kiinnostunut myös Euroopan rauhasta. Sen vuoksi se kannattaa lämpimästi Neuvostoliiton ehdotusta yleiseurooppalaisen kokouksen koollekutsumisesta."

Sen jälkeen, kun Mao Tse tungin ryhmä käänsi täydellisesti Kiinan koko ulkopolitiikan ja asetti sille hegemonistiset suurvaltatavoitteet, Pekingin suhde muuttui myös Euroopan ja muiden maanosien rauhaa koskeviin kysymyksiin. Ei ole vaikea havaita, että yksi syistä, miksi maolaiset yrittävät mustata ETYK:n päätöksiä on pelko, että Eurooppa on oleva hyvänä esimerkkinä Aasialle (jo nyt Aasian turvallisuuden takaamista koskeva ajatus on nimitetty Pekingissä KKT:n saartamiseen ja eristämiseen tähtääväksi yritykseksi).

Kysymystä siitä, tuleeko Euroopassa vallitsemaan rauha, turvallisuus ja yhteistyö, ei onneksi ratkaista Pekingissä, vaan sen ratkaisevat Euroopan kansat itse. Niiden valinta on selvä, ja Pekingistä tyrkytetyt "jättiläismäisten järkytysten" konseptiot eivät nauti kysyntää Euroopassa. "Se seikka, että Kiinan politiikka Euroopassa ei tuota toivottuja tuloksia todistaa sen olevan syvässä ristiriidassa todellisuuden, maailmassa nykyään vallitsevien päätendenssien kanssa" korostaa *Trybuna Ludu*.

Arvioidessamme realistisesti jännityksen lieventämisen puolesta Euroopassa käydyn taistelun tuloksia on kuitenkin seurattava valppaasti tämän liennytyksen vihollisten vehkeilyjä, maolaisten poliittisia, diplomaattisia ja propagandatoimia, joiden tarkoitusperät käyvät ristiin Euroopan ja kaikkien maanosien kansojen etujen kanssa.

Aikakauslehti
MEZHDUNARODNAJA ZHIZN
n:o 12, 1975

Mitä ette vielä tiedä NEUVOSTOLIITOSTA?

Suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä valmistui pari vuotta sitten teos **NEUVOSTOLIITTO — vastauksia suomalaisten kysymyksiin.** Tämä teos herätti heti ilmestyttyään suurta mielenkiintoa. Neuvostoliiton elämän eri puolista tarvitaan jatkuvasti uutta tietoa. Sen vuoksi tullaan suomalais-neuvostoliittolaista yhteistyötä jatkaen julkaisemaan teoksen uusi laitos uusien kysymysten pohjalta.

Pyydämme Teidän apuanne mahdollisimman ajankohtaisten kysymysten saamiseksi? Mikäli jokin puoli Neuvostoliiton elämästä Teitä kiinnostaa kirjoittakaa siitä toimituksellemme.

Mikäli haluatte uusinta tietoa neuvostoliittolaisen elämäntavan eri puolista, NKP:stä, sen 25. edustajakokouksen päätöksistä, nuorison toiminnasta Komsomolissa tai VZSPS:stä ja yleensä Neuvostoliiton ammattiliitoista, työtätekevien edustajien neuvostojen toiminnasta tai muista sosialistisen demokratian puolista, naisten, opiskelijoiden tai eläkeläisten asemasta Neuvostoliitossa, neuvostotieteen ja taiteen saavutuksista tai Neuvostoliiton pyrkimyksistä NKP:n Rauhanohjelman toteuttamiseen, kansojen välisen ystävyyden ja yhteistyön lujittamiseen, kirjoittakaa siitä tai muusta haluamastanne aiheesta kysymys, johon asiantuntijat vastaavat edellä mainitussa käsikirjassa.

Kysymykset pyydämme ystävällisesti lähettämään osoitteella:

UUTISTOIMISTO APN
Lönnrotinkatu 25 A
00180 HELSINKI 18

Ryhtykää tiedotteen

SOSIALISMIN TEORIA JA KÄYTÄNTÖ

asiamieheksi!

Lähettäkää tilaukset joko alla olevalla kupongilla tai erillisellä paperilla ja vähentäkää tilityksestä asiamiespalkkio 20 %. Tiedotteen tilausaika on kalenterivuodesta riippumaton. Esimerkiksi vuositilaus on voimassa tilauspäivästä vuoden eteenpäin. Voitte myös tilata TILAUSHINNASTON oheisella kupongilla tai puh. 644 816. Tilaukset osoitteella UUTISTOIMISTO APN, Lönnrotinkatu 25 A, 00180 Helsinki 18.

Tilaan tiedotteen SOSIALISMIN TEORIA JA KÄYTÄNTÖ seuraaville:

Nimi .... Päiväm. ....
Lähiosoite .... tilausaika .... kk
.... maksu .... mk
Postitoimipaikka ....

Nimi .... Päiväm. ....
Lähiosoite .... tilausaika .... kk
.... maksu .... mk
Postitoimipaikka ....
Tilausmaksun .... mk suoritan Ps-tilille 617 07-9.
Asiamies ....
Osoite ....

— — — — — — — — — — — — —

Tilaan asiamiehille tarkoitetun TILAUSHINNASTON v:lle 1976. Olen SOSIALISMIN TEORIA JA KÄYTÄNTÖ tiedotteen vanha / uusi asiamies. (Tarpeeton ylipyyhitään.)
Asiamies .... Päiväys ....
Osoite ....
Postitoimipaikka ....

TOISTUVASTI ILMESTYVÄ
JOUKKOJULKAISU

UUTISTOIMISTO NOVOSTI, LÖNNROTINKATU 25 A, 00180 HELSINKI 18. Puhelin 64 48 16. Ps-tili 617 07-9. Tilaushinta: koko vuosi 12 mk, puoli vuotta 6 mk, kuukausi 1,50 mk. Tilaushinnasta myönnetään 50 % alennus, jos tilauksia samaan osoitteeseen on vähintään 10 kappaletta.